

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LII. Ч. 73. Нью-Йорк і Джерзі Ситі, субота, 15. квітня 1944. No. 73. New York and Jersey City, Saturday, April 15, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

Думають, що генерал МекАртур кандидуватиме на президента

Після правиборів в стейті Ілліной, в яких генерал МекАртур дістав 470,000 голосів від членів Республіканської Партії на номінацію на кандидата при виборах на президента в осені цього року, республіканський конгресмен А. Л. Мілер з Небраски оголосив два листи генерала, з яких можна довідатися, що він критикує теперішню адміністрацію з її Новим Розподілом. З цієї критики роблять висновок, що ген. МекАртур мовчанкою кандидує на становище президента. Один лист написаний ще 2 жовтня 1943, а другий 27 січня 1944.

АКТУАЛЬНА ЧИ НЕ АКТУАЛЬНА?

Читаємо в одній з українських газет про „актуальність української справи“. Між іншим є там таке, що українці часто попадають в фанатичний ентузіазм, то знов в смертельний песимізм, відповідно до того, що почули про Україну на міжнароднім полі, чи вчитали що в чужій пресі. І так:

„Ось вчитав хтось там статейку нецікаву про Україну в чужій пресі і оповів другому. За два дні довідуємося, що наша справа ще ніколи так добре не стояла, як тепер. Станеться навпаки, що ніхто про Україну не пише, то наш брат зразу тратить не тільки настрої, але й — голову. Нічого іншого не почувте, як тільки: А що, я не казав, що наша справа зле стоїть; з того ніщо не буде; кажіть, що хочете, а наша справа не є актуальна, і т. д. і т. д.“

А справа ця проста: „Щоб не діялось на нашій планеті, у нас повинно бути одно переконання, одна віра: кожний день нас приближає до мети, за яку ми принесли більше жертв, як котрий-небудь інший народ, який бореться за своє вільне й незалежне існування“.

ОДЕСА — СТОЛИЦЯ „ЮГА РОСІЇ“.

Так пише в газеті Новое Русское Слово її співробітник К. С. з нагоди відступу нацистів з Одеси. Про отсю найбільшу пристань України він пише як про „духовний центр Юга Росії“ зазначаючи, що в місті жила „гама національностей“...

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ?

Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Ukrainian Weekly“

200,000 ЖІНОК ДІСТАЮТЬ ПРАЦЮ.

Бюро Воєнних Інформацій оголошує, що в краю відчувається брак робітника і що потрібно вже тепер коло 2,000,000 жінок до праці крім 16,000,000 уже зайнятих. Найбільше потрібно жінок на фармах і при продукції харчів. Рекрутаційні бюро для жінок відкриває організація Жіноча Земельна Армія. Організація Юнайтед Стейтс Крап Кор буде організувати дівчат у віці 14—17 літ для жнив. — Попри недостачу робітниць у хліборобстві відчувається теж недостача робітниць у чищенню убрань, в пральнях, в чищенню готелів та при услугах в ресторанах. — При цій нагоді Бюро Воєнних Інформацій проголошує, що у збройній силі Злучених Держав служить 148,000 жінок.

НБИ ВЖЕ ПІЗНАЛИ...

„Польський Відділ Американського - Слов'янського Конгресу“ проголосив в Шікаго резолюцію про свій виступ з цього Конгресу. Каже, що переконався, що „майже від року є він опанований комуністами, яких запряжені цілі і програма змагають до насильного повалення влади Злучених Держав і знищення американського способу життя“. Питання: Що за причина, що аж так довго треба було ждати ось тим полякам, щоб пізнати, що Слов'янський Конгрес в Америці є в руках комуністів чи комуністичних та є відбиткою того всього, що каже і робить Слов'янський Конгрес в Москві?

„СТІНИ КРИЧАТЬ...“

Такий є наголовок репортажу про дім в Києві при Львівській вулиці ч. 24, де за німецької влади находився нацистський штаб для вербування робочої сили до Німеччини. Репортаж цей є поміщений в московських „Известіях“. До згаданого дому, як пишеться, нацисти стягали десятки тисяч українських дівчат, а теж і хлопців, яких відправляли в Німеччину. Написи на камінних стінах дому вказують на муки тих нещасних жертв. Є там тисячі прізвиськ дівчат з різних українських територій, що прощаються з своїми рідними, неначе ідучи на смерть... Між написами, як подає М. Шеремет, є такі: „Прощай, мила Україно, і ви рідні дітки“. Або „...оставайте здорові українські люди“, або „Прощай мила Україно...“.

Московські поляки протестують проти українських претенсій

„Союз Польських Патріотів“ у Москві запротестував проти українських домагань прилучення до України території на захід від лінії Курзона.

„Вольна Польска“, орган згаданого Союзу, пише: „Ми вважаємо невідповідними домагання українських кругів щодо Холму, Грубішова, Замостя, Ярослава й Томашова. Ми відкидаємо ці домагання не на тій основі, що нібито там не було багато українців, але на основних засадах.“

„Щодо лінії Курзона, ми знаємо, що українцям не буде легко оставити островці їх людей за захід від цієї лінії. Ми теж знаємо,

що лишаємо багато поляків на схід від цієї лінії.“

„Ми прийняли це рішення, бо загальне добро республіки й держави повинно мати першество перед всіма іншими інтересами. У своїм рішенню стояти на лінії Курзона ми числимо на піддержку советської публичної opinii“.

Питання підняв вперше український представник Гречуха, коли на зборах найвищого совету відкликався до советського уряду „помогти братам українцям“.

Заява „Союзу Польських Патріотів“ у Москві викликала велике зацікавлення в аліантських кругах у Лондоні.

З НАЦИСТІВСЬКОЇ ПРОПА- ГАНДИ.

В часі, коли вже советські війська опинились в тій Галичині, яку нацисти прилучили до Генерального Губернаторства, генеральний губернатор Франк заповів, що „ні один ворожий вояк не переступить границь Генерального Губернаторства“. Цікаве й те, що, як подає ПАТ, Гестапо заставляє поляків в Генеральнім Губернаторстві підписувати „протиросійські декларації“ на те, щоб їх проголошувати як бажання поляків радше співпрацювати з німцями як з Советами. Польське підпілля, як кажуть, мало проголосити на ті декларації таку відповідь, що між поляками і німцями може бути тільки боротьба аж до перемоги. Знов німецький губернатор Кундт мав домагатись від польських єпископів оголошення пастирського листа, зверненого проти Росії. ПАТ подає, що трьох польських єпископів не видало такого листа, але зате мало „німецькій владі вдатись намовити кількох українських православних єпископів підписати такий лист під час конференції в Варшаві“.

НЕ ВІРІТЬ В „ЕВОЛЮЦІЮ СТАЛІНА“.

Є ним якийсь Н. В. Топоров, що, як подає ньюорське Новое Русское Слово, остерігає в берлінській російській газеті „Новое Слово“, тих „многих руских“, що даються „ловити“ на ордері Кутузова і Суворова, офіційські погони, зміну „Інтернаціоналу“ та советське писання про „Велику Русь“. Каже, що це не є ніяка „еволюція“, бо на таке большевики не є спосібні. Еволюція — це булб самогубство для Сталіна і большевиків.

3,000 АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТА- КІВ БЕ ПО РАЙХУ Й МАДЯР- ЩИНІ.

Найбільший рейд американського летництва вдарив у четвер по європейських краях під німецькою окупацією. 3,000 американських літаків вилетіло зо своїх баз в Італії й Британії та вдарило по Баварії, Франції, Мадярщині й Югославії. Аліантський комунікат називає цей рейд найважчим ударом по ворозі з повітря.

Рейд розтягнувся на міста: А в г с б у р т, Оберпфаленгофен, Лехфельд і Оснабрук у Німеччині; Токол і Вечеш коло Будапешту в Мадярщині; Намір і Шієвр у Бельгії; Брод у Югославії; Альбенга, Імперія й Бар в Італії.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ ОБЛЕКШУЮТЬ НАТИСК НА ТІТА.

Американський рейд проти ворожих інсталяцій в югославському місті Броді облекшив поважно натиск німецьких військ на партизанів Тіта.

Американські летуни, що брали участь у першому рейді на хорватську столицю Загреб, кажуть, що вони бачили, як їх бомби падали на гангари й недалеко адміністраційні будинки.

МОЛОДА АРТИСТИЧНА СИЛА.

„Нюз-Гералд“, що виходить у Ванкувері (Канада) подає про виступ канадійської українки-співачки, п-ни К. Стефанік, що виступала 27. березня на закінчення театрального сезону. Газета пише, що молода співачка своїми солями прямо причарувала публіку. Вона виступала з піснями таких композиторів як Верді, Брамс, Штраус, Шопін, а також співала народні пісні. Молодій артистці заповідають гарну кар'єру.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ЯК РУБАТИ, ТО НЕ ПОПРИ СУК, А В СУК

У Нью-Йорку велася через цілий день дискусія („форум“) над справою повоєнних порядків. Влаштувала цю конференцію Американська Федерація Праці, себто союз робітничих юній. Вечором заходом тої організації відбувся бенкет, на котрому немовби продовжувано розгляд важних повоєнних проблем.

Влаштування дискусії про повоєнні проблеми такою робітничою організацією треба признати самозрозуміло відрадною появою. Аджеж звісно, що повоєнний період може передусім відбитися тяжко на робітництві. Закінчення війни певно викине мільони робітників з воєнних промислів. Ряди робітництва збільшаться мільонами повертаючих з війни молодих людей. Все те не може не відбитися на подачі праці й на робітничій заплаті. Тому треба вважати просто злочином супроти мільонів робітників, що вони досі не мали ніякого голосу в розгляді повоєнних проблем. І тому ініціатива Американської Федерації Праці коло розведення дискусії над повоєнними проблемами серед зорганізованих робітників є поважним кроком уперед.

Подробицких звітів з дискусій, що велися на цьому форумі Американської Федерації Праці, ще нема. Покищо є тільки уривочні донесення з більше маркантних частин цих дебат. Визначне місце в тих донесеннях признано обороні заграничної політики федерального уряду, котру подав асистент секретаря стейту Бренкідж Лонг, виступ котрого на форумі Американської Федерації Праці вже самим собою є доказом симпатій американського уряду для долі робітників

у повоєнному світі та для участі представників зорганізованого робітництва в вирішуванні повоєнних порядків.

З донесень про дебати на форумі можна вносити (через їх неповність одначе не зовсім певно), що форум не вглянуло в повоєнні проблеми так глибоко, як вони цього вимагають. Піднесено наприклад на форумі протести проти одностороннього вирішення межів Советським Союзом. Натякувано цим очевидно на те, що Советський Союз не хоче говорити з польським урядом у Москві про майбутні межі, а заявляє, що всю територію по лінію Курзона він згори признає за приналежну до Союзу. З фрази про односторонню акцію одної держави можна вносити, що якби так у цій справі допустити до слова й другу державу, то ця справа вже була би справедливо вирішена. Тимчасом, як звісно, не треба аж великого розуму, аби побачити, що двостороннє вирішення справи ще не дає гарантії справедливішого вирішення, бо ж сторона, котру тепер при одностороннім вирішуванні поминено, стояла й далі стоїть не за справедливе вирішення справи межів, а тільки за одностороннє вирішення справи на свою користь.

Тому замість попірати участь Польщі при вирішуванні польсько-советської межів, зорганізоване робітництво Америки краще зробило би, якби воно підняло свій голос в імені такої засади, за якою таке питання межів можна би вирішити практично й справедливо. Тоді критика Американської Федерації Праці була би справді конструктивна.

Посмертне відзначення українського героя

Рядовик Микола Миньо, американський українець з Картерет. Нью-Джерсі, зістав нагороджений по смерті Почесною Конгресовою Медалею. Одержала це відзначення його мати, Марія Миньо з Картерет, Н. Дж. Згадане відзначення, встановлене конгресом в часі Горожанської Війни, надається тільки за надзвичайні, геройські воєнні подвиги старшин, підстаршин чи звичайних вояків. В часі цієї війни було досі тільки 16 таких відзначень. Покійний рядовик Микола Миньо відзначився на бойовому фронті в Тунісі. В травні 1943 року мати Миколи дістала вістку, що син зістав тяжко ранений в бою, а кілька днів пізніше прийшло повідомлення з Вашингтону, з департаменту війни, що син помер від ран, які отримав в бою з ворогом, дня 28 квітня. Рік пізніше проголошено геройство Миколи Миня урядовим актом, який звучить:

„Коли наступ сотні А був припинений обстрілом з машинових ворожих крісів, рядовик Микола Миньо добровільно й без вагання, без уваги на власну небезпеку, кинувся на ворожі позиції з багнетом у руках. Таким робом рядовик Миньо знищив гніздо німецьких машинових крісів та кинувся винищувати ворога з окопів. В часі того наступу його смертельно ранено. Ось та хоробрість, повна відсутність страху і агресивність рядовика Миколи Миня в обличчі неминучої смерті, піврала своїм прикладом цілу його сотню до бою, наслідком чого ворог був зму-

шений відступити на цілому відтинку“.

Це було в боях біля Меджез-Ел-Баб в Тунісі, в Африці. В травні минулого року мати ось цього героя дістала від департаменту війни відзначення „Перл Гарт“. Та видно, що отсей подвиг героя був далі розсліджуваний і так дійшов до департаменту війни, де вирішено, що посвята Миня заслуговує на найвище відзначення „Медал оф Анор“. Матір героя запрошено до Вашингтону, щоб вручити їй ось ту Почесну Медалю з рук президента держави, Френкліна Д. Рузвелта. Та задля слабости та її віку — має 73 роки — церемонія декоровання її медалею сина відбулась в Форт-Дю-Понт, Делавар, дня 1. квітня, куди вона прибула з своєю родиною. Генерал-майор Алван С. Гілем, особистий репрезентант президента, удекорувавши Марію Миньо Гочесною Медалею, сказав: „Рядовик Микола Миньо положив своє життя, щоб уможливити життя іншим людям, та щоби навіки були захоронені ті вольности і ідеали, за якими тепер ведемо війну“.

Микола Миньо родився в 1899 р. в селі Залуке, сяницького повіту, Західна Україна. Його батьки, Іван і Марія, прибули до Америки і замешкали в Картерет, коли йому було 8 років. Як мав 18 років вступив добровольцем до американської армії в часі першої світової війни. По війні вернув до дому, а в 1927 р. наново вписався до американської армії.

До Москви прибув генерал Тержіц, представник маршала Тіта, аби обговорити з командою червоної армії плян скоординовання воєнної кампанії червоної армії та югославських партизанів. Обидві сторони вважають цей час підходящим для обдумання такої координації, бо тепер і одна й друга армія стоїть на межі Мадярщини.

ЗАХОДИ ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ Й ПАРТИЗАНІВ ТІТА.

До Москви прибув генерал Тержіц, представник маршала Тіта, аби обговорити з командою червоної армії плян скоординовання воєнної кампанії червоної армії та югославських партизанів. Обидві сторони вважають цей час підходящим для обдумання такої координації, бо тепер і одна й друга армія стоїть на межі Мадярщини.

ШВАЙЦАРЦІ ЗОСТРИЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК.

13 американських бомбовиків осіло на швейцарській території після бою з німецькими літаками в південній Німеччині. Між цими літаками є один, котрий зострили самі швайцарці, бо він, прилетівши над швайцарську територію, не захотів осісти на землю й піддатися.

АМЕРИКАНЕЦЬ ЗБИВ 27 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ.

Капітан Ричард Айра Бонг, 23-літній летун з Поплару, в Вискансині, став найбільшим американським повітряним асом, зостриливши підчас останнього лету проти японців два японські літаки, досягаючи в цей спосіб найбільшого числа літаків, збитих якимнебудь американським летуном.

Збив він 27 літаків, або 1 літак більше, ніж дотеперішній американський ас, капітан Рикенбекер, котрий підчас першої війни збив 26 літаків.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружого свідства.
- Гемороїди й желяки лікуються без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30. Жінка-доктор до обслуги. X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

МИРОН ЛІТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
нижній як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
І вище ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4440